

IV Cechy morfometryczne, hydrologiczne i chemiczne wód powierzchniowych

1. Sieć rzeczna

W badanej zlewni osiową część zajmuje rzeka Moskorzynka, która wraz z dopływami tworzy dendryczny układ sieci rzecznej.

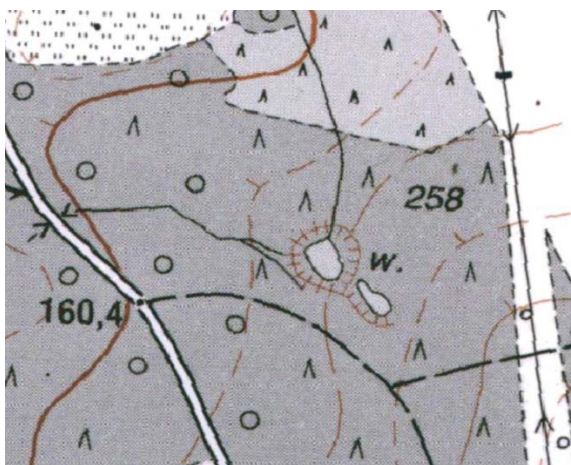
Moskorzynka jest ciekim II rzędu, lewobrzeżnym dopływem Rudnej o długości 15,3 km i powierzchni zlewni 84,17 km². Źródła rzeki znajdują się na dziale wodnym na wysokości 164,5 m n.p.m. na południe od wsi Sucha Górna. Miejsce to określone jest w literaturze jako bifurkacja powierzchniowa. Obecnie nie zaobserwowano tam tego zjawiska. Widać natomiast ślady po zaporowym stawie, który występował w miejscu zabagnionym, ukazanym na niemieckich mapach, z którego najprawdopodobniej odpływała woda w dwóch kierunkach (mapa 5,6). Rzeka uchodzi do Rudnej na Równinie Grębocickiej na wysokości 81,1 m n.p.m. Na ok. 500-metrowym odcinku w górnym jej biegu nie zaobserwowano wody w korycie. Okazało się, że woda kierowana jest do rury prowadzonej w ziemi i doprowadzana do stawu hodowli ryb (fot.4, 5).

Fot. 4 Pobór wody Moskorzynki dla stawu hodowlanego
Wykonał: Dawid Wasylik

Fot. 5 Suche koryto Moskorzynki i rura doprowadzająca wodę do stawu
Wykonał: Dawid Wasylik

Mapa 5 Źródła Moskorzynki w 1975 r.
Źródło: www.geoportal.gov.pl

Mapa 6 Źródła Moskorzynki w 1925 r.
Źródło: Internet

Z powyższych map można odczytać, że tereny źródłowe uległy zmianie (fot.6). W 1925 r. na terenach źródłowych znajdowały się mokradła, w 1975 r. widać było stawy. Obecnie występuje tam niewielki stawek, z którego wypływa Moskorzynka. Po większym stawie pozostały jedynie obwałowania i zabagniony wewnątrz teren (fot.7). Widać na mapach również niewielkie różnice wysokości źródłowych odcinków, z czego można wnioskować, że na przełomie tych lat teren obniżył się wskutek eksploatacji górniczych lub wynika to z metod pomiarów wysokości w różnym czasie.

Fot. 6 Źródło Moskorzynki
Wykonał: Dawid Wasylik

Fot.7 Miejsce po zaporowym stawie
w źródłowym odcinku Moskorzynki
Wykonał: Dawid Wasylik

Na badanym obszarze większymi dopływami Moskorzynki są: Stobna, Potok Guzicki, Trzebcz i Źdżarowita.

1.1. Cechy morfometryczne

2. **Spadek rzeki** jest to stosunek różnicy wysokości, jaką rzeka pokonuje od źródeł do ujścia lub na wybranym odcinku do długości rzeki. Spadek rzeki wyraża się w promilach. Jest to wielkość charakteryzująca profil podłużny rzeki oraz dynamikę rzeki.

$$\text{Wzór: } \frac{h_{\max} - h_{\min}}{l}$$

Tabela 4. Parametry sieci rzecznej

Nazwa rzeki	Wysokość źródła (maksymalna) [m n. p. m.]	Wysokość ujścia lub końca odcinka (minimalna) [m n. p. m.]	Długość rzeki [km]	Spadek rzeki [%]
Moskorzynka (odcinek do bramy hydrologicznej w Starej Rzece)	164,5,0	91,3	10,85	6,75
Moskorzynka	164,5	81,1	15,3	5,45
Żdżarówita	164,8	103,5	7,69	7,97
Trzebcz	162,5	109,0	3,2	16,72
Potok Guzicki	147,5	112,2	2,33	15,15
Stobna	175,5	108,0	6,96	9,70

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map topograficznych w skali 1:25000

Rzeki w badanej zlewni mają zróżnicowane spadki, Trzebcz - najwyższy 16,72%, nieco mniejszy Potok Guzicki, (tab. 4) - w ich korytach występuje oprócz piasku i mułu grubszy materiał skalny. Są to wyflukane z gliny zwałowej głązy narzutowe. W ich profilu podłużnym występują małe progi i wodospady (fot. 10). Pozostałe rzeki mają spadki poniżej 10‰, a profile podłużne bardziej wyrównane (ryc. 5). W korycie Moskorzynki występuje kilka betonowych progów (fot.11).

Fot.10 Naturalny próg na rzece Trzebcz
Wykonał: Dawid Wasylik

Fot.11 Betonowy próg na Moskorzynie
Wykonał: Dawid Wasylik